

Sygn. akt V KO 18/11

P O S T A N O W I E N I E

Dnia 6 czerwca 2011 r.

Sąd Najwyższy - Izba Karna w Warszawie
na posiedzeniu w składzie następującym:

Przewodniczący: SSN Ewa Strużyna (sprawozdawca)

Sędziowie: SSN Henryk Gradzik

SSN Zbigniew Puzkarski

po rozpoznaniu sprawy Jakuba T.

w przedmiocie wniosku o wznowienie postępowania

w sprawie zakończonej prawomocnym postanowieniem Sądu Apelacyjnego
w P.

z dnia 24 marca 2009 r., sygn. akt II AKz 521/08,

utrzymującym w mocy postanowienie Sądu Okręgowego w P.

z dnia 3 października 2008 r., sygn. akt III Kop 42/07

dotyczące określenia kary podlegającej wykonaniu w Rzeczypospolitej Polskiej

p o s t a n o w i ł:

- 1. wznowić postępowanie w przedmiocie określenia podlegającej wykonaniu kary według prawa polskiego,**
- 2. uchylić postanowienie Sądu Apelacyjnego w P. z dnia 24 marca 2009 r., sygn. akt II AKz 521/08, oraz postanowienie Sądu Okręgowego w P. z dnia 3 października 2008 r., sygn. akt III Kop 42/07, w części dotyczącej**

określenia kary podlegającej wykonaniu i w tym zakresie przekazać sprawę Sądowi Okręgowemu w P. do ponownego rozpoznania,

3. kosztami postępowania w przedmiocie wznowienia obciążyć Skarb Państwa,

4. zarządzić zwrot na rzecz Jakuba T. opłaty uiszczonej od wniosku o wznowienie postępowania.

U Z A S A D N I E N I E

Sąd Pokoju w Westminster w Wielkiej Brytanii w dniu 22 stycznia 2007r. wydał europejski nakaz aresztowania wobec obywatela polskiego Jakuba T., któremu zarzucono m.in. dokonanie przestępstwa zgwałcenia i usiłowania zabójstwa.

Na podstawie wymienionego europejskiego nakazu aresztowania Sąd Okręgowy w P., postanowieniem z dnia 15 marca 2007 r. (sygn. akt III Kop 42/07), zdecydował o przekazaniu Jakuba T. do Wielkiej Brytanii. Przekazanie nastąpiło pod warunkiem odesłania Jakuba T. do Polski po prawomocnym zakończeniu postępowania w Wielkiej Brytanii.

Sąd Apelacyjny w P., po rozpoznaniu zażalenia wniesionego przez obrońców osoby ściganej, postanowieniem z dnia 3 kwietnia 2007 r. (sygn. akt II AKz 85/07), postanowienie Sądu Okręgowego utrzymał w mocy.

W dniu 11 kwietnia 2007 r. Jakub T. został przekazany funkcjonariuszom policji brytyjskiej na terenie przejścia granicznego Warszawa-Okęcie.

Sąd Koronny w Exeter, w dniu 28 stycznia 2008 r., w sprawie oznaczonej nr T20077073, uznał Jakuba T. za winnego przestępstwa zgwałcenia przewidzianego w art. 1 (1) Ustawy o przestępstwach na tle seksualnym z 2003r. i spowodowania poważnych uszkodzeń ciała pokrzywdzonej, określonych w art. 18 ustawy o przestępstwach przeciwko osobom z 1861 r. oraz w ustawie o usiłowaniu przestępstwa z 1981 r. W konsekwencji, w dniu 29 stycznia 2008 r.,

wymierzono Jakubowi T. za przestępstwo zgwałcenia karę dożywotniego pozbawienia wolności z zaleceniem odbycia co najmniej 9 lat kary przed możliwością ubiegania się o warunkowe zwolnienie oraz karę dożywotniego pozbawienia wolności także za przestępstwo poważnego uszkodzenia ciała, z zaleceniem odbycia co najmniej 6 lat kary przed możliwością ubiegania się o warunkowe zwolnienie. Sąd brytyjski orzekł ponadto, że obie kary podlegają jednoczesnemu odbywaniu, z zastrzeżeniem, że Jakub T. o warunkowe zwolnienie może ubiegać się nie wcześniej niż po odbyciu 9 lat kary pozbawienia wolności.

W dniu 22 lipca 2008 r. Jakub T. został przekazany do Polski w celu odbycia kary pozbawienia wolności.

W dniu 3 października 2008 r. Sąd Okręgowy w P. (sygn. akt III Kop 42/07) wydał postanowienie w przedmiocie określenia kwalifikacji prawnej czynu według prawa polskiego oraz określenia kary przejętej do wykonania. Sąd Okręgowy, orzekając na podstawie art. 607s § 4 k.p.k. (w brzmieniu wówczas obowiązującym) w zw. z art. 607t § 2 k.p.k. stwierdził, że przestępstwa za które Jakub T. został skazany wyczerpują według prawa polskiego znamiona art. 197 § 1 k.k. oraz art. 156 § 1 pkt 2 k.k. Stwierdził ponadto, że karą podlegającą wykonaniu w Rzeczypospolitej Polskiej jest:

za czyn określony w art. 1 (1) Ustawy o przestępstwach na tle seksualnym z 2003 r., wyczerpujący dyspozycję art. 197 § 1 k.k. - kara dożywotniego pozbawienia wolności z zastrzeżeniem, że Jakub T. może ubiegać się o warunkowe przedterminowe zwolnienie po odbyciu co najmniej 9 lat pozbawienia wolności,

za czyn określony w art. 18 Ustawy o przestępstwach przeciwko osobom z 1861 r., który wyczerpuje dyspozycję art. 156 § 1 pkt 2 k.k. - kara dożywotniego pozbawienia wolności z zastrzeżeniem, że Jakub T. może ubiegać się o warunkowe przedterminowe zwolnienie po odbyciu co najmniej 6 lat pozbawienia wolności.

Sąd Okręgowy stwierdził, że Jakub T. może ubiegać się o warunkowe przedterminowe zwolnienie - z odbywania obu orzeczonych kar - po odbyciu co najmniej 9 lat pozbawienia wolności, a ponadto na poczet kary zaliczył okres tymczasowego aresztowania skazanego od dnia 9 lutego 2007 r. do dnia 3 października 2008 r.

Sąd Apelacyjny w P., po rozpoznaniu sprawy z powodu zażalenia wniesionego przez obrońców Jakuba T., postanowieniem z dnia 24 marca 2009 r. (sygn. akt II AKz 521/08), postanowienie Sądu Okręgowego utrzymał w mocy.

W dniu 24 marca 2011 r. do Sądu Najwyższego wpłynął wniosek obrońców skazanego Jakuba T. o wznowienie postępowania sądowego, zakończonego prawomocnym postanowieniem Sądu Apelacyjnego w P. z dnia 24 marca 2009 r. (sygn. akt II Akz 521/08), utrzymującym w mocy postanowienie Sądu Okręgowego w P. z dnia 3 października 2008 r. (sygn. akt III Kop 42/07) - w przedmiocie określenia kary podlegającej wykonaniu w stosunku do Jakuba T. według prawa polskiego.

Wniosek oparty został na obowiązującym od dnia 22 marca 2011 r. nowym brzmieniu przepisu art. 607s § 4 k.p.k., który został znowelizowany przez art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 20 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny, ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz ustawy – Kodeks karny skarbowy (Dz. U. Nr 48, poz. 245). W wyniku tej nowelizacji do treści art. 607s § 4 k.p.k. wprowadzono odmienną zasadę określania podlegającej wykonaniu kary lub środka karnego, zamiast uprzednio obowiązującej zasady związania sądu polskiego wymiarem orzeczonej przez organ sądowy państwa obcego kary.

W pisemnej odpowiedzi na powyższy wniosek Prokurator Prokuratury Generalnej wniósł o jego uwzględnienie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek o wznowienie postępowania jest zasadny. Z dniem 22 marca 2011 r. znowelizowany bowiem został przepis art. 607s § 4 k.p.k., przez wprowadzenie do jego treści procedury przekształcania kary orzeczonej wobec

obywatela polskiego, uprzednio przekazanego innemu państwu członkowskiemu Unii Europejskiej na podstawie europejskiego nakazu aresztowania a następnie odesłanego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w celu wykonania kary.

W wyniku nowelizacji dokonanej przez art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 20 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny, ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz ustawy – Kodeks karny skarbowy (Dz. U. Nr 48, poz. 245), która weszła w życie z dniem 22 marca 2011 r., z przepisu art. 607s § 4 k.p.k. usunięto zdanie 2. „sąd związany jest wymiarem orzeczonej kary”, zastępując je stwierdzeniem „jeżeli kara lub środek, orzeczone przez organ sądowy państwa wydania nakazu europejskiego, przekracza górną granicę ustawowego zagrożenia, sąd określa podlegającą wykonaniu karę lub środek według prawa polskiego, w wysokości odpowiadającej górnej granicy ustawowego zagrożenia, uwzględniając okres rzeczywistego pozbawienia wolności za granicą oraz wykonaną tam karę lub środek”.

Jak wynika z uzasadnienia projektu ustawy (druk nr 3597 Sejmu RP VI kadencji), jednym z powodów dostrzeżenia przez ustawodawcę celowości znowelizowania przepisu art. 607s § 4 k.p.k., były okoliczności sprawy Jakuba T., skazanego przez sąd brytyjski na karę przekraczającą górną granicę zagrożenia przewidzianą za przypisane mu przestępstwa w prawie polskim. Ustawodawca zdecydował się zatem na wprowadzenie rozwiązania pozwalającego sądowi polskiemu na ograniczenie wysokości kary orzeczonej wobec obywatela polskiego za granicą a podlegającej wykonaniu w Polsce do wysokości górnej granicy ustawowego zagrożenia przewidzianego za dane przestępstwo w prawie polskim w tych wypadkach, gdy kara orzeczona przez organ sądowy państwa obcego granicę tę przekracza. Nadanie powyższemu rozwiązaniu charakteru obligatoryjnego jest, jak podkreślono w uzasadnieniu projektu ustawy, zgodne ze standardem równości wobec prawa, wyrażonym w art. 32 ust. 1 Konstytucji, a także zasadą *nulla poena sine lege*, przewidzianą w art. 42 ust. 1 Konstytucji i nie jest sprzeczne z prawem europejskim.

W art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 20 stycznia 2011 r. przewidziany został ponadto obowiązek wznowienia postępowania, jeżeli w okresie od dnia 1 maja 2004 r. do dnia wejścia w życie tej ustawy sąd orzekł o wykonaniu kary lub środka karnego polegającego na pozbawieniu wolności w wymiarze przekraczającym górną granicę ustawowego zagrożenia zgodnie z określoną przez ten sąd kwalifikacją prawną czynu i z uwzględnieniem ustawowych przesłanek zaostżenia kary według stanu prawnego na dzień orzekania. Decydując się na przyjęcie rozwiązania o charakterze retroaktywnym, ustawodawca miał na uwadze względy sprawiedliwościowe oraz konstytucyjny standard równości wobec prawa i zasady równego traktowania przez władze publiczne. W przepisie art. 4 ust. 1 omawianej ustawy zawarte zostało zastrzeżenie, że wznowienie postępowania winno być ograniczone do „określenia podlegającej wykonaniu kary lub środka według prawa polskiego”.

Sytuacja przewidziana w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 20 stycznia 2011 r. występuje w przedmiotowej sprawie. Postanowieniem Sądu Okręgowego w P., utrzymanym w mocy przez Sąd Apelacyjny w P. doszło bowiem do prawomocnego orzeczenia kary pozbawienia wolności w wymiarze przekraczającym górną granicę ustawowego zagrożenia przewidzianą w określonej przez te Sądy - według prawa polskiego - kwalifikacji prawnej czynów, przypisanych Jakubowi T. przez sąd brytyjski. Górną granicą zagrożenia za czyn przewidziany w art. 197 § 1 k.k. jest bowiem kara 12 lat pozbawienia wolności, natomiast za czyn określony w art. 156 § 1 pkt 2 k.k. – kara 10 lat pozbawienia wolności.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej postanowienia.

O kosztach postępowania w przedmiocie wznowienia Sąd Najwyższy postanowił w myśl art. 639 k.p.k. w zw. z art. 632 pkt 2 k.p.k.